

แนวปฏิบัติที่ดีในการบริหารกิจการลูกเสือวิสามัญ ของสถานศึกษาอาชีวศึกษา จังหวัดจันทบุรี*

GOOD PRACTICES IN THE ROVER SCOUT AFFAIRS ADMINISTRATION OF VOCATIONAL EDUCATIONS INSTITUTIONS IN CHANTHABURI PROVINCE

อำนาจ นพพรพิทักษ์*, เรืองวิทย์ นิลโคตร, พรสวรรค์ ศิราตนันท์

Amnart Nopponpitak, Reongwit Nilkote, Pornsawad Sirasatanan

มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

Rambhai Barni Rajabhat University, Thailand

*Corresponding author Email: nopphonphithak@gmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาสภาพการบริหารกิจการลูกเสือของผู้บริหารสถานศึกษา และครูของสถานศึกษาอาชีวศึกษา จังหวัดจันทบุรี 2) หาแนวปฏิบัติที่ดีในการบริหารกิจการลูกเสือของสถานศึกษาอาชีวศึกษา จังหวัดจันทบุรี และ 3) ประเมินแนวปฏิบัติที่ดีในการบริหารกิจการลูกเสือของสถานศึกษาอาชีวศึกษา จังหวัดจันทบุรี กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหาร และครูผู้สอนอาชีวศึกษา จังหวัดจันทบุรี ปีการศึกษา 2562 จำนวน 140 คน เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสอบถาม และการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน และค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา ผลการวิจัยพบว่า 1) สภาพปัจจุบันของการบริหารกิจการลูกเสือวิสามัญ โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ด้านจัดตั้งกลุ่มและกองลูกเสือ ด้านบังคับบัญชาลูกเสือ ด้านจัดเรียนการสอน ด้านการเงินลูกเสือ และด้านรายงานกิจกรรมลูกเสือ อยู่ในระดับมาก 2) แนวปฏิบัติที่ดีในการบริหารกิจการลูกเสือวิสามัญ ได้แก่ (1) วางแผน ประกอบด้วย 1.1) สภาพปัจจุบันการบริหารกิจการ 1.2) ร่วมกำหนดแผนปฏิบัติการ 1.3) ผู้บริหารกระตุ้นและสร้างแรงจูงใจ (2) ปฏิบัติตามแผน ประกอบด้วย 2.1) ส่งครูเข้ารับการอบรม พัฒนา 2.2) จัดการเรียนรู้ที่หลากหลาย 2.3) ส่งเสริมวัสดุ อุปกรณ์ 2.4) องค์ความรู้ (3) เสริมแรง ประกอบด้วย 3.1) นิเทศ ติดตาม สร้างกำลังใจ 3.2) ข้อมูลเพื่อการเรียนรู้ต่อยอด 3.3) สร้างขวัญกำลังใจ (4) สร้างเครือข่าย

* Received February 20, 2023; Revised March 10, 2023; Accepted April 25, 2023

ประกอบด้วย 4.1) PLC 4.2) แลกเปลี่ยนบุคลากร ทรัพยากร 4.3) ทำกิจกรรมร่วมกัน และ (5) สร้างความภาคภูมิใจ ประกอบด้วย 5.1) เผยแพร่ผลงาน รายงานผล 5.2) ประเมินมาตรฐานงาน และ3) ผลการประเมินแนวปฏิบัติที่ดีในการบริหารกิจการลูกเสือวิสามัญ อยู่ในระดับมากที่สุดทุกด้าน เมื่อเรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยมากไปน้อย พบว่า ด้านความถูกต้อง อยู่ในระดับมากที่สุด รองลงมาคือ ด้านความเหมาะสม ด้านความมีประโยชน์ และความเป็นไปได้

คำสำคัญ: แนวปฏิบัติที่ดี, การบริหารกิจการลูกเสือวิสามัญ, อาชีวศึกษา

Abstract

The purpose of this research was 1) study the condition of Scouting business administration of school administrators and teachers of vocational schools Chanthaburi Province, 2) find good practice in Scouting business administration of vocational schools Chanthaburi Province, and 3) assess the best practices in Scouting business administration of vocational schools Chanthaburi Province. The sample group including: administrators and teachers of vocational schools. Chanthaburi Province, Academic Year 2019 of 140 people. The tool used was a questionnaire and data analysis including: mean, standard deviation. Pearson's Correlation Coefficient and the alpha coefficient. The results of the research were as follows: 1) The present condition of the extraordinary Scouting business administration. Overall, it's at a high level. When considering each aspect, it was found that the formation of groups and the Boy Scouts Scout command in the field of teaching boy scouts Scout Finance and reporting on Scouting activities, 2) The results of finding good practice guidelines for the management of extraordinary scout affairs namely: (1) Plan, consisting: 1.1) the current state of management of the extraordinary Scouting Business, 1.2) Determine the annual action plan together, 1.3) Motivate executives and Create motivation, (2) implement the plan consisting: 2.1) send teachers to receive training and develop, 2.2) manage a variety of learning, 2.3) Promote materials Teaching equipment, 2.4) Knowledge, (3) Reinforcement consists: 3.1) supervision, follow up, morale building, 3.2) information for further learning, 3.3) morale building, (4) network building consisting: 4.1) PLC, 4.2) exchanging personnel and resources, 4.3) doing activities together, and (5) creating pride consisting: 5.1) disseminating results, reports, (5.2) assessing the extraordinary Scouting

standards. And 3) The results of evaluation of good practice in the management of extraordinary Scouting affairs. It was at the highest level in all aspects. When sorted from highest to lowest average, it was found that the accuracy at the highest level, followed by suitability usefulness and possibilities.

Keywords: Best Practice, Administration Rover Scout Affairs, Vocational Educations

บทนำ

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 มาตรา 6 การจัดการศึกษาต้องเป็นไปเพื่อให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ และคุณธรรม มีจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข มาตรา 7 ในกระบวนการเรียนรู้ต้องมุ่งปลูกฝังจิตสำนึกที่ถูกต้องเกี่ยวกับการเมืองการปกครองในระบบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข รู้จักรักษาและส่งเสริมสิทธิหน้าที่ เสรีภาพ ความเคารพกฎหมาย ความเสมอภาค และศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ มีความภาคภูมิใจในความเป็นไทย รู้จักรักษาผลประโยชน์ส่วนรวมและของประเทศชาติ รวมทั้งส่งเสริมศาสนา ศิลปะ วัฒนธรรมของชาติ การกีฬา ภูมิปัญญาท้องถิ่น ภูมิปัญญาไทย และความรู้อื่นเป็นสากล ตลอดจนอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม มีความสามารถในการประกอบอาชีพ รู้จักพึ่งตนเอง มีความริเริ่มสร้างสรรค์ ใฝ่รู้และเรียนรู้ด้วยตนเองอย่างต่อเนื่อง (กระทรวงศึกษาธิการ, 2546) ดังที่มีการลูกเสือเป็นขบวนการฝึกคนให้รู้จักการอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข พัฒนาเยาวชนให้เป็นพลเมืองดี มีความจงรักภักดีต่อชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ รู้จักบำเพ็ญตน ช่วยเหลือผู้อื่นตามคำปฏิญาณและคติพจน์ของลูกเสือ ซึ่งสอดคล้องกับมาตรา 8 แห่งพระราชบัญญัติลูกเสือ พ.ศ. 2551 ระบุว่าวัตถุประสงค์ของคณะลูกเสือแห่งชาติ ที่ได้กำหนดไว้อย่างชัดเจน การลูกเสือมุ่งพัฒนาทางกาย สติปัญญา จิตใจและศีลธรรม ให้เป็นพลเมืองดีมีความรับผิดชอบ ช่วยสร้างสรรค์สังคมให้มีความก้าวหน้า เพื่อความสงบสุข ความมั่นคงของประเทศ (พระราชบัญญัติลูกเสือ พ.ศ.2551, 2551)

กิจกรรมลูกเสือวิสามัญเป็นกิจกรรมที่ฝึกเยาวชนให้มีระเบียบวินัย รู้จักช่วยเหลือผู้อื่นโดยไม่คำนึงถึง เชื้อชาติ ศาสนา นับว่าเป็นการบำเพ็ญประโยชน์อย่างยิ่ง ซึ่งนับเป็นนโยบายของรัฐบาลที่ต้องการให้บ้านเมืองมีความร่มเย็นเป็นสุขและเป็นปึกแผ่น จากคติพจน์ของลูกเสือที่ว่า “บริการ” ซึ่งมีความหมายให้ผู้กำกับทุกคนตั้งใจศึกษาวินัย หน้าที่ของตนเอง เพื่อให้การปฏิบัติหน้าที่ของผู้กำกับมีประโยชน์แก่ชาติบ้านเมือง การตั้งขบวนการลูกเสือวิสามัญมีความมุ่งหมายเพื่ออบรมเยาวชนให้มีวินัย มีความสุจริต มีความรับผิดชอบ มีความ มั่นใจในตนเอง บำเพ็ญตนให้เป็นประโยชน์ต่อส่วนรวมในทุก ๆ ด้าน โดยใช้กระบวนการ วิธีการต่าง ๆ

สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาได้จัดทำแผนพัฒนาการอาชีวศึกษา พ.ศ. 2560 - 2579 ที่สอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติระยะ 20 ปี (พ.ศ. 2560 - 2579) แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560 - 2579 และแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2560 - 2564) มีสาระสำคัญ คือ แนวคิดการจัดการอาชีวศึกษา ค่านิยมอาชีวศึกษา วิสัยทัศน์ พันธกิจ วัตถุประสงค์ เป้าหมาย ยุทธศาสตร์ กลยุทธ์ แผนงาน โครงการ ตัวชี้วัด และการขับเคลื่อน แผนพัฒนาการอาชีวศึกษาสู่การปฏิบัติ และยุทธศาสตร์ที่ 1 การจัดการอาชีวศึกษาเพื่อความมั่นคงของสังคมและประเทศชาติ กำหนดเป้าหมายที่ 7.1.1 ให้ผู้เรียนอาชีวศึกษามีความรักในสถาบันหลักของชาติ และยึดมั่นการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข มีตัวชี้วัดที่สำคัญ ได้แก่ การจัดกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้ ที่แสดงออกถึงความจงรักภักดีและธำรงรักษาไว้ซึ่งสถาบันหลักของชาติ และยึดมั่นในการปกครองระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ผู้เรียนในระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) ทุกคนผ่านการอบรมลูกเสือ เนตรนารี การจัดการเรียนการสอน และกิจกรรมเสริมหลักสูตรเพื่อส่งเสริมการอยู่ร่วมกันในสังคมพหุวัฒนธรรม และสร้างภูมิคุ้มกันหรือป้องกันปราชัย การทุจริตคอร์รัปชัน (สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา, 2560) เมื่อปี 2559 รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ ในขณะนั้น ได้ปรึกษาหารือแนวทางการพัฒนากิจการลูกเสือกับคณะกรรมการการศึกษาเพื่อพัฒนาหลักสูตรและกิจกรรมลูกเสือไทย คณะกรรมการการศึกษาและการกีฬา สภานิติบัญญัติแห่งชาติ (สนช.) (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาจันทบุรี เขต 2, 2561)

จากรายงานสรุปผลการดำเนินกิจการลูกเสือ ที่ผ่านมายังไม่มีความก้าวหน้าและประสบความสำเร็จเท่าที่ควร เนื่องจากหลายปัจจัย เช่น กิจกรรมของลูกเสือไม่มีความโดดเด่นและไม่เป็นที่นิยม ด้านหลักสูตรควรพัฒนาให้มีความทันสมัย และควรนำหลักสูตรที่ดี ๆ มาปรับใช้ จากการรายงานกิจการลูกเสือของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 2 สรุปได้ว่าการจัดการเรียนการสอนกิจกรรมลูกเสือวิสามัญในสถานศึกษาอาชีวศึกษาจังหวัดจันทบุรี ควรพัฒนาหลายด้าน ไม่ว่าจะเป็นการพัฒนาตนเองของบุคลากรในสถานศึกษา ให้เข้ารับการฝึกอบรม เพิ่มพูนความรู้ ทักษะ และประสบการณ์ ส่วนเอกสารหลักฐานการขอจัดตั้งกลุ่มและกองลูกเสือ ควรมีการปรับปรุงให้เป็นปัจจุบัน (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 2, 2561) สถานศึกษามีหน้าที่ในการบริหารจัดการกิจการลูกเสือวิสามัญ ไว้ในกิจกรรมเสริมหลักสูตร ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ มุ่งเน้นการฝึกอบรมบ่มนิสัย เยาวชนส่งเสริมการพัฒนาทั้งร่างกาย สติปัญญา จิตใจ ศีลธรรมและสังคม ให้มีความสามารถพัฒนาตนเองได้ รู้จักวางแผน พัฒนาชีวิต เสริมสร้างควมมีระเบียบวินัย มีคุณธรรม จริยธรรมตามกฎของลูกเสือ เน้นการช่วยเหลือลูกเสือวิสามัญให้สามารถทำกิจกรรมการบริการ ได้ตามคติพจน์ของลูกเสือวิสามัญ (คณะกรรมการพัฒนากิจการลูกเสือ เนตรนารีวิสามัญ อาชีวศึกษา, 2557)

จากความสำคัญและปัญหาดังที่ได้กล่าวมาข้างต้น ผู้วิจัยปฏิบัติจึงมีความสนใจที่จะดำเนินการศึกษา หาแนวปฏิบัติที่ดีในการบริหารกิจการลูกเสือวิสามัญของสถานศึกษาอาชีวศึกษา จังหวัดจันทบุรี เพื่อพัฒนาการบริหารกิจการลูกเสือวิสามัญของสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพ และประสิทธิผลยิ่งขึ้นไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพการบริหารกิจการลูกเสือของผู้บริหารสถานศึกษา และครูของสถานศึกษาอาชีวศึกษา จังหวัดจันทบุรี
2. เพื่อหาแนวปฏิบัติที่ดีในการบริหารกิจการลูกเสือของสถานศึกษาอาชีวศึกษา จังหวัดจันทบุรี
3. เพื่อประเมินแนวปฏิบัติที่ดีในการบริหารกิจการลูกเสือของสถานศึกษาอาชีวศึกษา จังหวัดจันทบุรี

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยแนวปฏิบัติที่ดีในการบริหารกิจการลูกเสือวิสามัญของสถานศึกษาอาชีวศึกษา จังหวัดจันทบุรี เป็นการวิจัยแบบผสม (Mixed Research) โดยมีทั้งการวิจัยเชิงปริมาณและการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยมีขั้นตอนการวิจัย ดังนี้

1. ด้านขอบเขต

1.1 ประชากร (Population) คือผู้บริหารสถานศึกษา และครูผู้สอนของสถานศึกษาอาชีวศึกษา จังหวัดจันทบุรี ปีการศึกษา 2562 จำนวน 4 วิทยาลัย ได้แก่ วิทยาลัยเทคนิคจันทบุรี แยกเป็นผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 3 คน และครูผู้สอน จำนวน 134 คน วิทยาลัยสารพัดช่างจันทบุรี แยกเป็นผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 4 คน และครูผู้สอน จำนวน 24 คน วิทยาลัยการอาชีพนายายอาม แยกเป็นผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 1 คน และครูผู้สอน จำนวน 28 คน และวิทยาลัยการอาชีพสอยดาว แยกเป็นผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 3 คน และครูผู้สอน จำนวน 22 คน รวมทั้งสิ้น จำนวน 219 คน (สำนักมาตรฐานการอาชีวศึกษาและวิชาชีพสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา, 2565)

1.2 กลุ่มตัวอย่าง (Sample) คือ ผู้บริหาร และครูผู้สอนของสถานศึกษาอาชีวศึกษาจังหวัดจันทบุรี ปีการศึกษา 2562 กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางเทียบหา กลุ่มตัวอย่างของเครจซี่และมอร์แกน (Krejcie, R.V., & Morgan, D.W, 1970) ได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 140 คน และใช้การสุ่มแบบแบ่งชั้นตามสัดส่วน (Proportional Stratified Random Sampling) โดยใช้วิทยาลัยเป็นชั้นในการสุ่ม หลังจากนั้นคัดเลือกผู้บริหารและครูแต่ละวิทยาลัย ด้วยวิธีการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) จนได้จำนวนกลุ่มตัวอย่าง ผู้บริหารสถานศึกษา 7 คน และครู 133 คน รวม 140 คน ครบตามจำนวนที่กำหนด

1.3 กลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลัก (Key Informant) คือ 3 กลุ่มโดยการคัดเลือกแบบเจาะจง เป็นผู้เชี่ยวชาญในการให้ข้อมูลหลักในการสนทนากลุ่ม คือ กลุ่มผู้ทรงคุณวุฒิ และครูผู้เชี่ยวชาญทางด้านลูกเสือวิสามัญ จำนวน 4 คน กลุ่มผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 3 คน และกลุ่มครู จำนวน 5 คน รวมทั้งสิ้น 12 คน มีเกณฑ์คัดเลือกผู้ให้ข้อมูลหลักในการสนทนากลุ่มดังนี้ (1) ผู้ทรงคุณวุฒิทางด้านลูกเสือวิสามัญ ได้แก่ ผู้บริหารหรือบุคคล ที่ได้รับการแต่งตั้งให้ทำหน้าที่ผู้ทรงคุณวุฒิทางลูกเสือของคณะกรรมการพัฒนากิจการลูกเสือ เนตรนารีวิสามัญ อาชีวศึกษา ภาคตะวันออกและกรุงเทพมหานคร มีคุณวุฒิทางลูกเสือ L.T. และมีประสบการณ์ทำงานเกี่ยวกับลูกเสือวิสามัญไม่น้อยกว่า 20 ปี ขึ้นไป และ/หรือ ครูผู้เชี่ยวชาญทางด้านลูกเสือวิสามัญ ได้แก่ ครูหรือวิทยากรผู้ให้การฝึกอบรมบุคลากรทางการลูกเสือของคณะกรรมการพัฒนากิจการลูกเสือ เนตรนารีวิสามัญอาชีวศึกษา ภาคตะวันออกและกรุงเทพมหานคร มีคุณวุฒิทางลูกเสือตั้งแต่ L.T.C. ขึ้นไป มีประสบการณ์ทำงานในสถานศึกษาอาชีวศึกษาที่เกี่ยวกับลูกเสือวิสามัญไม่น้อยกว่า 15 ปี ขึ้นไป (2) ผู้บริหารสถานศึกษา ได้แก่ ผู้บริหารที่รับผิดชอบการบริหารกิจการลูกเสือวิสามัญของสถานศึกษาอาชีวศึกษาจังหวัดจันทบุรี มีคุณวุฒิทางลูกเสืออย่างน้อย W.B. และ (3) ครู ได้แก่ ครู หรือหัวหน้างานที่รับผิดชอบการบริหารกิจการลูกเสือวิสามัญของสถานศึกษาอาชีวศึกษาจังหวัดจันทบุรี มีคุณวุฒิทางลูกเสืออย่างน้อย B.T.C

1.4 ด้านเนื้อหา ได้แก่ แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการลูกเสือวิสามัญ ประกอบด้วย (1) แนวปฏิบัติที่ดี (2) ประวัติและความเป็นมาของกิจการลูกเสือ (3) การบริหารกิจการลูกเสือวิสามัญในสถานศึกษาอาชีวศึกษา และ(4) บริบทสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา

2. ด้านเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ เชิงปริมาณแบบสอบถามโดยมีผู้เชี่ยวชาญด้านเครือข่ายเกษตรปลอดภัยได้ทำการตรวจสอบความถูกต้องและครอบคลุมเนื้อหาของเครื่องมือจำนวน 5 ท่าน แล้วนำไปหาค่าความเที่ยงตรงโดยการหาค่าดัชนีความสอดคล้อง IOC ได้เท่ากับ 0.50 – 1.00 (บุญชม ศรีสะอาด, 2556) นำไปทดลองใช้กับกลุ่มอื่นที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างจำนวน 30 คน เพื่อหาค่าความเชื่อมั่นสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach, L. J, 1990) ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.85 ถือได้ว่าผ่านเกณฑ์และจัดทำแบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์ฉบับสมบูรณ์ ในแบบสอบถามมี 2 ตอน คือ ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ ตำแหน่ง และสถานศึกษาที่สังกัด มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Checklists) และตอนที่ 2 สภาพปัจจุบันของการบริหารกิจการลูกเสือวิสามัญของสถานศึกษาอาชีวศึกษาจังหวัดจันทบุรี มีลักษณะเป็นมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ (Likert, Rensis, 1967) และเชิงคุณภาพใช้แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้างมี 2 ตอน คือ 1)

ข้อมูลพื้นฐาน และ 2) แนวปฏิบัติที่ดีในการบริหารกิจการลูกเสือวิสามัญของสถานศึกษา อาชีวศึกษาจังหวัดจันทบุรี

3. ด้านการเก็บข้อมูลการวิจัย เก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง ผู้วิจัยขอหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณีถึงผู้อำนวยการสถานศึกษาของอาชีวศึกษาจังหวัดจันทบุรี เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลวิจัย โดยแบ่งออกเป็น 2 ระยะ ได้แก่ ระยะที่ 1 คือ แบบสอบถาม (เชิงปริมาณ) ประกอบด้วย 1) ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบ และ 2) ความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพปัจจุบันของการดำเนินงานการบริหารกิจการลูกเสือวิสามัญของสถานศึกษาอาชีวศึกษาจังหวัดจันทบุรี และระยะที่ 2 คือ แบบสัมภาษณ์ (เชิงคุณภาพ) ประกอบด้วย 1) แนวปฏิบัติที่ดีในการบริหารกิจการลูกเสือวิสามัญของสถานศึกษาอาชีวศึกษาจังหวัดจันทบุรี และ 2) สรุปการสนทนากลุ่ม

4. ด้านการวิเคราะห์ข้อมูลการวิจัย ในเชิงปริมาณใช้สถิติพรรณนา คือ ร้อยละ ค่าเฉลี่ยของกลุ่มประชากร (μ) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของกลุ่มประชากร (σ) ความสัมพันธ์ด้วยวิธีหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson's Product Moment Correlation Coefficient) และเชิงคุณภาพใช้การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงเนื้อหา (Content Analysis)

ผลการวิจัย

1. สภาพปัจจุบันของการบริหารกิจการลูกเสือวิสามัญของสถานศึกษา อาชีวศึกษาจังหวัดจันทบุรี โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าอยู่ในระดับมากทุกด้าน เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย คือ ด้านการจัดตั้งกลุ่มและกองลูกเสือ ด้านการการบังคับบัญชาลูกเสือ ด้านการจัด การเรียนการสอนลูกเสือ ด้านการเงินลูกเสือ และด้านการรายงานกิจกรรมลูกเสือ ซึ่งแต่ละด้าน มีรายละเอียดเป็นรายข้อ ดังนี้ (1.1) ด้านการจัดตั้งกลุ่มและกองลูกเสือ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับมากที่สุด จำนวน 2 ข้อ คือ วิทยาลัยมีการรับสมัครนักเรียนในระดับชั้นประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นปีที่ 1 เข้ามาเป็นลูกเสือ (ลส.3) วิทยาลัยมีการจัดตั้งกองลูกเสือวิสามัญ และในระดับมาก จำนวน 8 ข้อ เรียงตามค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับแรก คือ วิทยาลัยมีการแต่งตั้งผู้บังคับบัญชาในสถานศึกษาโดยได้รับอนุญาตจากผู้อำนวยการลูกเสือจังหวัด วิทยาลัยมีการจัดตั้งกลุ่มลูกเสือวิสามัญ เมื่อมีกองลูกเสือวิสามัญตั้งแต่ 4 กองขึ้นไป และวิทยาลัยมีผู้กำกับลูกเสือกองละ 1 คน และรองผู้กำกับที่มีคุณสมบัติตามที่กำหนดเป็นผู้ดูแลลูกเสือ (1.2) ด้านการบังคับบัญชาลูกเสือ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ทุกข้ออยู่ในระดับมาก เรียงตามค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับแรก คือ วิทยาลัยได้แต่งตั้งผู้อำนวยการลูกเสือและรองผู้อำนวยการลูกเสือของวิทยาลัย วิทยาลัยได้แต่งตั้งผู้กำกับกองลูกเสือ และรองผู้กำกับกองลูกเสือที่มีคุณสมบัติตามที่กำหนด มีคุณวุฒิหรือได้รับวุฒิปัตรชั้นความรู้เบื้องต้นประเภท

วิสามัญเป็นอย่างน้อย และวิทยาลัยมีการสนับสนุนให้บุคลากรลูกเสือในวิทยาลัยให้พัฒนาตนเองในการใช้หลักสูตรกิจกรรมลูกเสือ (1.3) ด้านการจัดเรียนการสอนลูกเสือโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับมาก 9 ข้อ เรียงตามค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับแรก คือ วิทยาลัยมีแผนการจัดกิจกรรมลูกเสือวิสามัญที่สอดคล้องกับหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ พุทธศักราช 2562 รองลงมา คือ วิทยาลัยมีการกำหนดแผนการจัดการเรียนรู้ตามวัตถุประสงค์หรือ เป้าหมายตามข้อกำหนดของ คณะลูกเสือแห่งชาติ และวิทยาลัยจัดให้มีพิธีเข้าประจำกองลูกเสือวิสามัญ (1.4) ด้านการเงินลูกเสือ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ทุกข้ออยู่ในระดับมาก เรียงตามค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับแรก คือ วิทยาลัยมีการเก็บเงินค่าบำรุงลูกเสือวิสามัญประจำปี เพื่อใช้ในการทำกิจกรรมลูกเสือของวิทยาลัย วิทยาลัยจัดสรรงบประมาณ เงินอุดหนุนให้กิจกรรมลูกเสือวิสามัญที่ได้ระบุในแผนปฏิบัติงานประจำปี และวิทยาลัยมีการรายงานเกี่ยวกับการเงินและทรัพย์สินของลูกเสือต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง (1.5) ด้านการรายงานกิจกรรมลูกเสือ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ทุกข้ออยู่ในระดับมาก เรียงตามค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับ คือ วิทยาลัยมีการจัดทำรายงานประจำปี (ลส. 5) เพื่อรายงานข้อมูลหรือกิจกรรมที่ได้ดำเนินงาน วิทยาลัยมีการบันทึกปัญหา อุปสรรค แนวทางการแก้ไข สรุปผลการดำเนินงานลูกเสือ วิสามัญเสนอผู้บังคับบัญชาตามลำดับชั้นเพื่อใช้ประกอบในการปรับปรุงแผนยุทธศาสตร์ของวิทยาลัย และวิทยาลัยมีการรายงานข้อมูลบุคลากรผู้บังคับบัญชาลูกเสือ ประกอบด้วย จำนวนลูกเสือวิสามัญ จำนวนผู้บังคับบัญชาลูกเสือวิสามัญ เสนอผู้บังคับบัญชาตามลำดับชั้น กับวิทยาลัยมีการรายงานด้านบริหารจัดการ การดำเนินการเรียนการสอน กิจกรรมสำคัญทางลูกเสือในช่วงปี เสนอผู้บังคับบัญชาตามลำดับชั้น

2. ผลการหาแนวปฏิบัติที่ดีในการบริหารกิจการลูกเสือวิสามัญของสถานศึกษา อาชีวศึกษา จังหวัดจันทบุรี โดยการจัดการสนทนากลุ่มจากผู้ให้ข้อมูลหลัก 3 กลุ่ม ประกอบด้วย กลุ่มผู้ทรงคุณวุฒิ และผู้เชี่ยวชาญทางด้านลูกเสือวิสามัญ และกลุ่มผู้บริหารสถานศึกษา สามารถสรุปแนวปฏิบัติที่ดีในการบริหารกิจการลูกเสือวิสามัญทั้ง 5 ขั้นตอน และองค์ประกอบแต่ละขั้นตอน มีรายละเอียดดังนี้ (1) วางแผน (Plan) ประกอบด้วย (1.1) สภาพปัจจุบันการบริหารกิจการลูกเสือวิสามัญ (1.2) กำหนดแผนปฏิบัติการประจำปีร่วมกัน (1.3) ผู้บริหารกระตุ้นและสร้างแรงจูงใจ (2) ปฏิบัติตามแผน (Do) ประกอบด้วย (2.1) ส่งครูเข้ารับการอบรม พัฒนา (2.2) จัดการเรียนรู้ที่หลากหลาย (2.3) ส่งเสริมวัสดุ อุปกรณ์การสอน (2.4) องค์ความรู้ (3) เสริมแรง (Reinforcement) ประกอบด้วย (3.1) นิเทศ ติดตาม สร้างขวัญ กำลังใจ (3.2) การให้ข้อมูลเพื่อการเรียนรู้ต่อยอด (3.3) สร้างขวัญกำลังใจ (4) สร้างเครือข่าย (Networking) ประกอบด้วย (4.1) PLC (4.2) แลกเปลี่ยน บุคลากร ทรัพยากร และ (4.3) ทำ

กิจกรรมร่วมกัน (5) สร้างความภาคภูมิใจ (Create pride) ประกอบด้วย (5.1) เผยแพร่ผลงาน รายงานผล และ (5.2) ประเมินมาตรฐานงานลูกเสือวิสามัญ

3. ผลการประเมินแนวปฏิบัติที่ดีในการบริหารกิจการลูกเสือวิสามัญทั้ง 4 ด้าน แนวปฏิบัติที่ดีที่ได้จากการประชุมสนทนากลุ่มของสถานศึกษาอาชีวศึกษา จังหวัดจันทบุรี โดยผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 12 คน พบว่าอยู่ในระดับมากที่สุดทุกด้าน เมื่อเรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยมากไปหาน้อย พบว่า ด้านความถูกต้อง มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด รองลงมาคือ ด้านความเหมาะสม ด้านความมีประโยชน์ และความเป็นไปได้ ตามลำดับ

อภิปรายผล

1. สภาพปัจจุบันของการบริหารกิจการลูกเสือวิสามัญของสถานศึกษาอาชีวศึกษา จังหวัดจันทบุรี โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าอยู่ในระดับมากทุกด้าน เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย คือ (1) ด้านการจัดตั้งกลุ่มและกองลูกเสือ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะวิทยาลัยมีการรับสมัครนักเรียน ในระดับชั้นประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นปีที่ 1 เข้ามาเป็นลูกเสือ (อส.3) อยู่แล้ว จึงทำให้การจัดตั้งกองลูกเสือวิสามัญง่ายขึ้น อีกทั้งวิทยาลัยมีการแต่งตั้งผู้บังคับบัญชาในสถานศึกษาโดยได้รับอนุญาตจากผู้อำนวยการลูกเสือจังหวัด ซึ่งในการจัดตั้งกลุ่มลูกเสือวิสามัญ เมื่อมีกองลูกเสือวิสามัญตั้งแต่ 4 กองขึ้นไป และวิทยาลัย มีผู้กำกับลูกเสือกองละ 1 คน และรองผู้กำกับที่มีคุณสมบัติตามที่กำหนดเป็นผู้ดูแลลูกเสือ วิทยาลัยสามารถจัดตั้งกองลูกเสือได้ทันที ซึ่งวิทยาลัยมีการวางแผนกำหนดวัตถุประสงค์ที่ชัดเจนในการจัดกิจกรรมลูกเสือ ในเรื่องการแบ่งกลุ่ม แบ่งกองลูกเสือ การกำหนดบุคลากรครูที่จะเข้าประจำกลุ่มกองลูกเสือโดยผู้บริหารมีคำสั่งแต่งตั้งที่ชัดเจน และมีติดตามประเมินอย่างต่อเนื่อง ดังที่ ชัยวุฒิ สังข์ขาว ได้ศึกษาเรื่อง แนวทางการบริหารกิจกรรมลูกเสือในสถานศึกษาจังหวัดกำแพงเพชร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 41 พบว่า การดำเนินการบริหารกิจกรรมลูกเสือในสถานศึกษาให้สำเร็จบรรลุตามวัตถุประสงค์อย่างมีประสิทธิภาพ มีแนวทางการบริหารในเนื้อหา 5 ด้าน คือ ด้านการจัดตั้งกลุ่มหรือกอง ด้านการบังคับบัญชาลูกเสือ ด้านการจัดการเรียนการสอนวิชาลูกเสือ ด้านการเงินลูกเสือ และด้านการรายงานกิจกรรมลูกเสือ ซึ่งสถานศึกษาต้องให้ความสำคัญในกิจกรรมลูกเสือ มีการประชุมชี้แจงในแนวนโยบายให้ผู้รับผิดชอบให้ชัดเจน และจัดทำโครงสร้างการบริหารตามแผนผัง (2) ด้านการบังคับบัญชาลูกเสือ (ชัยวุฒิ สังข์ขาว, 2557) ทั้งนี้วิทยาลัยได้แต่งตั้งผู้อำนวยการลูกเสือ และรองผู้อำนวยการลูกเสือของวิทยาลัยตามระเบียบการจัดตั้งที่ถูกต้อง ดังนั้นวิทยาลัยจึงได้แต่งตั้งผู้กำกับกองลูกเสือ และรองผู้กำกับกองลูกเสือที่มีคุณสมบัติตามที่กำหนด ซึ่งมีคุณวุฒิหรือได้รับวุฒิบัตรขั้นความรู้เบื้องต้นประเภทวิสามัญเป็นอย่างดี และวิทยาลัยมีการสนับสนุนให้บุคลากรลูกเสือในวิทยาลัยให้พัฒนานตนเองในการใช้หลักสูตรกิจกรรมลูกเสือ เพื่อ

นำมาพัฒนาผู้เรียนให้ได้รับความรู้ และสามารถนำวิชาลูกเสือไปใช้ในการดำรงชีวิตประจำวันได้ ซึ่งหทัยภัทร จินสุทธิ์ และคณะ ได้กล่าวถึงรูปแบบการบริหารกิจกรรมลูกเสือเพื่อส่งเสริมทักษะชีวิตของนักเรียน โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเขต 3 ในจังหวัดนนทบุรี ผลการวิจัยพบว่า ด้านการจัดการเรียนการสอนวิชาลูกเสือ มีแนวทางการบริหารคือสถานศึกษามีการจัดทำหลักสูตรวิชาลูกเสือในกลุ่มกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน การจัดกิจกรรมลูกเสือให้เป็นไปตามแผนการจัดการเรียนรู้ที่ได้วางแผนไว้ มีการนิเทศติดตามการจัดการเรียนการสอนกิจกรรมลูกเสือของครูผู้สอนลูกเสือ กิจกรรมการเรียนการสอนลูกเสือส่งเสริมการเป็นผู้นำผู้ตามที่ดีและกล้าแสดงออกที่เหมาะสม การจัดกิจกรรมภาคปฏิบัติของลูกเสือมุ่งเน้นพัฒนานิสัย ความมีระเบียบวินัย คุณธรรมและการบำเพ็ญประโยชน์ (3) ด้านการจัด การเรียนการสอนลูกเสือ จะเห็นได้ว่าวิทยาลัยมีแผนการจัดกิจกรรมลูกเสือวิสามัญที่สอดคล้องกับหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ พุทธศักราช 2562 ซึ่งวิทยาลัยมีการกำหนดแผนการจัดการเรียนรู้ตามวัตถุประสงค์หรือ เป้าหมายตามข้อกำหนดของคณะลูกเสือแห่งชาติ อีกทั้งวิทยาลัยจัดให้มีพิธีเข้าประจำกองลูกเสือวิสามัญ การจัดการเรียนการสอนวิชาลูกเสือในวิทยาลัยยังคงยึดหลักสูตรที่สอดคล้องกับระบบการศึกษาแห่งชาติ เพื่อให้ผู้เรียนเกิดประโยชน์สูงสุด (หทัยภัทร จินสุทธิ์ และคณะ, 2563) ซึ่งได้สอดคล้องกับแนวคิดของสมมาต สังขพันธ์ ที่ได้สรุปแนวคิดเกี่ยวกับการดำเนินงานเพื่อบรรลุวัตถุประสงค์ของการลูกเสือไทยไว้ว่า วัตถุประสงค์ของคณะลูกเสือแห่งชาติพระราชบัญญัติลูกเสือ พ.ศ. 2551 มาตรา 8 กำหนดไว้ว่า คณะลูกเสือแห่งชาติมีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาลูกเสือทั้งทางกาย สติปัญญา จิตใจและศีลธรรมให้เป็นพลเมืองดี มีความรับผิดชอบและช่วยสร้างสรรค์สังคมให้เกิดความสามัคคีและมีความเจริญก้าวหน้า ทั้งนี้เพื่อความสงบสุขและความมั่นคงของประเทศชาติตามแนวทางดังต่อไปนี้ให้มีนิสัยในการสังเกต จดจำ เชื่อฟัง และพึ่งตนเอง ให้ซื่อสัตย์สุจริต มีระเบียบวินัยและเห็นอกเห็นใจผู้อื่น ให้รู้จักบำเพ็ญตนเพื่อสาธารณประโยชน์ ให้รู้จักทำการฝีมือ และฝึกฝนให้ทำกิจการต่าง ๆ ตามความเหมาะสม ให้รู้จักรักษาและส่งเสริมจารีตประเพณี วัฒนธรรมและความมั่นคงของประเทศชาติ (สมมาต สังขพันธ์, 2565) และมาตรา 9 ให้กระทรวงศึกษาธิการ มีหน้าที่ส่งเสริมและสนับสนุนงานของคณะลูกเสือแห่งชาติ เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ของคณะลูกเสือแห่งชาติ รวมทั้งส่งเสริมและสนับสนุนการดำเนินการของสำนักงานลูกเสือแห่งชาติ สำนักงานลูกเสือจังหวัด สำนักงานลูกเสือเขตพื้นที่การศึกษาสถานศึกษาที่เกี่ยวข้องเพื่อให้การจัดกิจกรรมลูกเสือเป็นไปอย่างทั่วถึงและมีประสิทธิภาพ (4) ด้านการเงินลูกเสือ วิทยาลัยมีการเก็บเงินค่าบำรุงลูกเสือวิสามัญประจำปี เพื่อใช้ในการทำกิจกรรมลูกเสือของวิทยาลัย วิทยาลัยจัดสรรงบประมาณ เงินอุดหนุนให้กิจกรรมลูกเสือวิสามัญที่ได้รับในแผนปฏิบัติงานประจำปี และวิทยาลัยมีการรายงานเกี่ยวกับการเงินและทรัพย์สินของลูกเสือต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง จะเห็นได้ว่าในการบริหารจัดการด้านการเงินของลูกเสือในวิทยาลัยมีการวางแผนและระบุ

แผนการปฏิบัติงานไว้อย่างเป็นระเบียบ เพื่อยางงานผลการใช้เงินที่ถูกต้องตามระเบียบราชการ และชาญชัย ชุ่มเมืองเย็น เรื่องการบริหารกิจการลูกเสือ ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ประถมศึกษาเชียงรายเขต 3 ผลการวิจัยพบว่า ด้านการเงินลูกเสือ ผู้บริหารควรสนับสนุนงบประมาณ และบริหารการเงินอย่างเป็นระบบ (ชาญชัย ชุ่มเมืองเย็น, 2555) และ (5) ด้านการรายงานกิจกรรมลูกเสือ วิทยาลัยมีการจัดทำรายงานประจำปี (สส. 5) เพื่อยางงานข้อมูลหรือกิจกรรมที่ได้ดำเนินงาน วิทยาลัยมีการบันทึกปัญหา อุปสรรค แนวทางการแก้ไข สรุปผลการดำเนินงานลูกเสือ วิสามัญเสนอผู้บังคับบัญชาตามลำดับชั้น เพื่อใช้ประกอบในการปรับปรุงแผนยุทธศาสตร์ของวิทยาลัย และวิทยาลัยมีการรายงานข้อมูลบุคลากรผู้บังคับบัญชาลูกเสือประกอบด้วย จำนวนลูกเสือวิสามัญ จำนวนผู้บังคับบัญชาลูกเสือวิสามัญเสนอผู้บังคับบัญชาตามลำดับชั้น กับวิทยาลัยมีการรายงานด้านบริหารจัดการ การดำเนินการเรียนการสอน กิจกรรมสำคัญทางลูกเสือในช่วงปี เสนอผู้บังคับบัญชาตามลำดับ

2. ผลการหาแนวปฏิบัติที่ดีในการบริหารกิจการลูกเสือวิสามัญของสถานศึกษา อาชีวศึกษา จังหวัดจันทบุรี จากการศึกษาสรุปได้ว่า แนวปฏิบัติที่ดีในการบริหารกิจการลูกเสือวิสามัญทั้ง 5 ขั้นตอน ได้แก่ (1) วางแผน (Plan) ประกอบด้วย (1.1) สภาพปัจจุบันการบริหารกิจการลูกเสือวิสามัญ (1.2) กำหนดแผนปฏิบัติการประจำปีร่วมกัน (1.3) ผู้บริหารกระตุ้นและสร้างแรงจูงใจ (โครงการ) ดังที่สัญญา โต๊ะหนู ได้ศึกษาเรื่อง การศึกษาความสัมพันธ์ของกิจการลูกเสือกับการเป็นพลเมืองดีในโรงเรียนประถมศึกษาและมัธยมศึกษา สังกัดเมืองพัทยา ผลการวิจัยพบว่า ระดับกิจกรรมลูกเสือ ภาพรวมอยู่ในระดับมาก จัดกิจกรรมส่งเสริม และกระตุ้นให้ผู้บังคับบัญชาเป็นแบบอย่างที่ดี ด้านวินัยทางสังคม และด้านความซื่อสัตย์สุจริต จัดกิจกรรมส่งเสริมการทำงานร่วมกับผู้อื่นตามวิถีประชาธิปไตย การช่วยเหลือโรงเรียนและชุมชน ในการดูแลรักษาความสะอาด และฝึกความรับผิดชอบต่อสังคม (2) ปฏิบัติตามแผน (Do) ประกอบด้วย (2.1) ส่งครูเข้ารับการอบรม พัฒนา (2.2) จัดการเรียนรู้ที่หลากหลาย (เทคนิคการสอน) (2.3) ส่งเสริมวัสดุ อุปกรณ์การสอน (2.4) องค์ความรู้ (3) เสริมแรง (Reinforcement) ประกอบด้วย (3.1) นิเทศ ติดตาม สร้างขวัญกำลังใจ (3.2) การให้ข้อมูลเพื่อการเรียนรู้ต่อยอด (3.3) สร้างขวัญกำลังใจ ซึ่งขั้นตอนปฏิบัติตามแผน (Do) และขั้นตอนเสริมแรง (Reinforcement) (สัญญา โต๊ะหนู, 2559) ซึ่งได้สอดคล้องกับงานวิจัยของวิริยา ทพวิวัฒนะ และคณะ เรื่อง แนวปฏิบัติที่ดีในการดำเนินงานพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียนในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาจังหวัดพิจิตร ผลการวิจัยพบว่า การดำเนินงานพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียน ประกอบด้วย 4 ขั้นตอนคือ 1) การเตรียมการ และการวางแผนพัฒนาคุณธรรมจริยธรรม โดยมีการประชุมผู้บริหาร ครู นักเรียน มีการจัดอบรมเพื่อพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมแก่ครูและนักเรียน มีการวางแผนจัดสรร งบประมาณ กิจกรรม เพื่อพัฒนาคุณธรรม 2) การดำเนินงานพัฒนาคุณธรรมจริยธรรม จริยธรรม

ประกอบด้วย 2 ส่วน ได้แก่ ส่วนที่ 1 การจัดการเรียนการสอนโรงเรียนสอตรกคุณธรรมจริยธรรม ในแผนการเรียนรู้มีการบูรณาการคุณธรรมจริยธรรมในแผนการเรียนการสอนทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ ส่วนที่ 2 การดำเนินโครงการกิจกรรมในการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรม มีการจัดตั้งหลายโครงการ และกิจกรรมหลายอย่างให้นักเรียนเข้าร่วม 3) การประเมินติดตามผลพัฒนาคุณธรรมจริยธรรม โดยการตรวจสอบความสำเร็จของการดำเนินงานด้วยการประเมินผลเป็นระยะ ๆ 4) การปรับปรุงดำเนินงานพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมเป็นการกำหนดแนวทางแก้ไขและส่งเสริมให้การดำเนินงานบรรลุเป้าหมาย ในการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมนักเรียน ผู้บริหาร รองผู้บริหาร ต้องนิเทศกำกับติดตามแก้ไขข้อบกพร่อง พัฒนาและสร้างความเข้าใจกับครู โดยให้ทุกคนได้ตระหนัก และร่วมมือร่วมใจกันคอยดูแลกำกับ ติดตาม ในการทำโครงการครูต้องมีส่วนร่วมในการดำเนินงานพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียน (4) สร้างเครือข่าย (Networking) ประกอบด้วย (4.1) PLC (4.2) แลกเปลี่ยน บุคลากร ทรัพยากร (4.3) ทำกิจกรรมร่วมกัน และ (5) สร้างความภาคภูมิใจ (Create pride) ประกอบด้วย (5.1) เผยแพร่ผลงาน รายงานผล และ (5.2) ประเมินมาตรฐานงานลูกเสือวิสามัญ ซึ่งขั้นตอนสร้างเครือข่าย (Networking) และขั้นตอนสร้างความภาคภูมิใจ (Create pride) (วิริยา ท้าวพัฒนา และคณะ, 2559) และงานของชาญชัย ชุ่มเมืองเย็น เรื่องการบริหารกิจการลูกเสือในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ประถมศึกษาเชียงรายเขต 3 ผลการวิจัยพบว่า สถานศึกษามีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ด้านการรายงานกิจการลูกเสือ สถานศึกษาควรรายงานผลการดำเนินงานกิจกรรมลูกเสือเป็นรูปเล่ม (SAR) นำเสนอต่อสำนักงานเขตพื้นที่ ทุก ๆ สัปดาห์ ด้านการบังคับบัญชาลูกเสือ ผู้บริหารควรส่งเสริม สนับสนุนให้ครูผู้รับผิดชอบงานลูกเสือได้รับการอบรม พัฒนาทักษะการจัดการเรียนการสอนวิชาลูกเสือ (ชาญชัย ชุ่มเมืองเย็น, 2555)

3. ผลการประเมินแนวปฏิบัติที่ดีในการบริหารกิจการลูกเสือวิสามัญของสถานศึกษา อาชีวศึกษา จังหวัดจันทบุรี โดยผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 12 คน พบว่าอยู่ในระดับมากที่สุดทุกด้าน เมื่อเรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยมากไปน้อย พบว่า ด้านความถูกต้อง อยู่ในระดับมากที่สุด รองลงมา คือ ด้านความเหมาะสม ด้านความมีประโยชน์ และความเป็นไปได้ ตามลำดับ สอดคล้องกับงานวิจัยของหทัยภัทร จินสุทธิ์ และคณะ (2563) เรื่อง รูปแบบการบริหารกิจกรรมลูกเสือเพื่อส่งเสริมทักษะชีวิตของนักเรียนโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเขต 3 ในจังหวัดนนทบุรี ผลการวิจัยพบว่า ความเหมาะสมและความเป็นไปได้ในการนำรูปแบบบริหารกิจกรรมลูกเสือเพื่อส่งเสริมทักษะชีวิตของนักเรียนโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 ในจังหวัดนนทบุรี อยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับแนวคิดของพระมหาสหัส คำคุ้ม ได้กล่าวไว้ว่า การตรวจสอบรูปแบบด้วย การประเมินคุณภาพตามที่กำหนด การประเมินที่พัฒนาโดย The Joint Committee on Standards of Educational Evaluation ภายใต้การดำเนินงานของ Stufflebeam และคณะได้นำเสนอ

หลักการประเมินเพื่อเป็นบรรทัดฐานของกิจกรรมการตรวจสอบรูปแบบแนวปฏิบัติ ประกอบด้วยมาตรฐานคุณภาพรูปแบบการบริหาร 4 ด้าน ดังนี้ (1) ความถูกต้อง (Accuracy) (2) ความเหมาะสม (Propriety) (3) ความเป็นไปได้ (Feasibility) และ (4) ความเป็นประโยชน์ (Utility) ซึ่งการตรวจสอบรูปแบบแนวปฏิบัติเป็นการประเมิน การสนองตอบต่อความต้องการของผู้ใช้รูปแบบ สามารถนำไปใช้ในการบริหารให้ประสบผลสำเร็จตามเป้าหมายและเผยแพร่ต่อไปได้ (พระมหาสหัส คำคุ้ม, 2556)

สรุป/ข้อเสนอแนะ

สภาพปัจจุบันของการบริหารกิจการลูกเสือวิสามัญของสถานศึกษาอาชีวศึกษา จังหวัดจันทบุรี โดยรวมปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ประกอบด้วย (1) ด้านการจัดตั้งกลุ่มและกองลูกเสือ (2) ด้านการบังคับบัญชาลูกเสือ (3) ด้านการจัดเรียนการสอนลูกเสือ (4) ด้านการเงินลูกเสือ และ (5) ด้านการรายงานกิจกรรมลูกเสือ ในการหาแนวปฏิบัติที่ดีในการบริหารกิจการลูกเสือวิสามัญของสถานศึกษาอาชีวศึกษา จังหวัดจันทบุรี สรุปได้ว่า แนวปฏิบัติที่ดีในการบริหารกิจการลูกเสือวิสามัญมี 5 ขั้นตอน ได้แก่ 1) วางแผน ประกอบด้วย (1.1) สภาพปัจจุบันการบริหารกิจการลูกเสือวิสามัญ (1.2) กำหนดแผนปฏิบัติการประจำปีร่วมกัน (1.3) ผู้บริหารกระตุ้นและสร้างแรงจูงใจ 2) ปฏิบัติตามแผน ประกอบด้วย (2.1) ส่งครูเข้ารับการอบรมพัฒนา (2.2) จัดการเรียนรู้ที่หลากหลาย (2.3) ส่งเสริมวัสดุ อุปกรณ์การสอน (2.4) องค์ความรู้ 3) เสริมแรง ประกอบด้วย (3.1) นิเทศ ติดตาม (3.2) การให้ข้อมูลเพื่อ การเรียนรู้ต่อยอด (3.3) สร้างขวัญกำลังใจ 4) สร้างเครือข่าย ประกอบด้วย (4.1) PLC (4.2) แลกเปลี่ยน บุคลากร ทรัพยากร (4.3) ทำกิจกรรมร่วมกัน และ 5) สร้างความภาคภูมิใจ ประกอบด้วย (5.1) เผยแพร่ผลงาน รายงานผล (5.2) ประเมินมาตรฐานงานลูกเสือวิสามัญ ด้านผลการประเมินแนวปฏิบัติที่ดีในการบริหารกิจการลูกเสือวิสามัญของสถานศึกษาอาชีวศึกษา จังหวัดจันทบุรี พบว่า อยู่ในระดับมากที่สุดทุกด้าน เมื่อเรียงลำดับ ค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย พบว่า ด้านความถูกต้อง มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด รองลงมาคือ ด้านความเหมาะสม ด้านความมีประโยชน์ และความเป็นไปได้ ตามลำดับ ข้อเสนอแนะเพื่อการนำไปใช้ คือ ควรนำข้อมูลที่ได้จากการศึกษาวิจัยไปใช้ในการพัฒนาและปรับปรุงคุณภาพผู้เรียนให้มีประสิทธิภาพสอดคล้องกับการดำรงชีวิตในปัจจุบัน ผู้บริหารหรือผู้ที่เกี่ยวข้องกับกิจการลูกเสือวิสามัญควรสร้างความเข้าใจและให้ความสำคัญกับครูผู้สอนกิจกรรมลูกเสือ รวมถึงผู้เรียนวิชาลูกเสือ เพื่อให้เกิดปฏิสัมพันธ์ร่วมกันในการพัฒนา กิจการลูกเสือให้ทันสมัย ทันเหตุการณ์ปัจจุบันมากยิ่งขึ้น และข้อเสนอแนะเพื่อการทำวิจัยครั้งต่อไป คือ 1. ควรมีการจัดทำคู่มือการใช้งาน แนวปฏิบัติที่ดีในการบริหารกิจการลูกเสือวิสามัญของสถานศึกษาอาชีวศึกษา จังหวัดจันทบุรี เพื่อให้สถานศึกษาเกิดความเข้าใจ และนำไปใช้ได้จริงอย่างมีประสิทธิภาพ 2. ควรมีวิจัยการทดลองใช้แนวปฏิบัติที่ดีในการบริหารกิจการลูกเสือ

วิสัยทัศน์ของสถานศึกษาอาชีวศึกษา จังหวัดจันทบุรี เพื่อให้ทราบผลวิจัยจากการนำแนวปฏิบัติไปทดลองใช้กับสถานศึกษา และ 3. ควรมีการประเมินการบริหารกิจการลูกเสือวิสามัญของสถานศึกษาอาชีวศึกษา จังหวัดจันทบุรี เพื่อให้ได้ข้อมูลสำหรับการพัฒนาแนวปฏิบัติที่ดีที่เหมาะสมกับการนำไปใช้งานจริงจันทบุรี

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา ผู้วิจัยขอขอบพระคุณอาจารย์ ดร.เรณูวิชญ์ นิลโคตร ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พรสวัสดิ์ ศิริศาสนันท์ อาจารย์ ดร.วิบูลย์ บุญลอย และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สมบุญ วัฒนะ ประธานสอบปกป้องวิทยานิพนธ์ที่ให้ข้อเสนอแนะในการปรับปรุงแก้ไขให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้มีความถูกต้องและสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2546). พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พุทธศักราช 2545. กรุงเทพมหานคร: ศุภสภา.
- คณะกรรมการพัฒนากิจการลูกเสือ เนตรนารีวิสามัญ อาชีวศึกษา. (2557). แนวทางการจัดกิจกรรมลูกเสือวิสามัญในสถานศึกษา. กรุงเทพมหานคร: สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา.
- ชัยวุฒิ สังข์ขาว. (2557). แนวทางการบริหารกิจกรรมลูกเสือในสถานศึกษาจังหวัดกำแพงเพชร สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 41. ใน วิทยานิพนธ์หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์.
- ชาญชัย ชุ่มเมืองเย็น. (2555). การบริหารกิจการลูกเสือในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ประถมศึกษาเชียงรายเขต 3. ใน วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2556). วิธีการทางสถิติสำหรับการวิจัย เล่ม 2. กรุงเทพมหานคร: สุวีริยาการพิมพ์.
- พระมหาสหัส คำคุ้ม. (2556). การพัฒนารูปแบบการบริหารมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัยที่มีประสิทธิผล. ใน ดุษฎีนิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. มหาวิทยาลัยศรีปทุม.
- พระราชบัญญัติลูกเสือ พ.ศ. 2551. (2551). ราชกิจจานุเบกษา เล่ม 125 ตอนที่ 42 ก. หน้า 92 (4 มีนาคม 2551).

- วิริยา ท้าววัฒนะ และคณะ. (2559). การศึกษาแนวปฏิบัติที่ดีในการดำเนินงานพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียน ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาจังหวัดพิจิตร. วารสารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร, 18(2), 225-229.
- สมมาตร สังขพันธ์. (2565). การดำเนินงานเพื่อบรรลุมิติประสงคของการลูกเสือไทย. เรียกใช้เมื่อ 9 มิถุนายน 2565 จาก <https://scout.nma6.go.th/640>
- สัญญา โต๊ะหนู. (2559). การศึกษาความสัมพันธ์ของกิจกรรมลูกเสือกับการเป็นพลเมืองดีในโรงเรียนประถมศึกษาและมัธยมศึกษา สังกัดเมืองพัทยา. ใน วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. มหาวิทยาลัยบูรพา.
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 2. (2561). รายงานผลการจัดกิจกรรมลูกเสือประจำปี 2561. จันทบุรี: สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 2.
- สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา. (2560). แผนพัฒนาการอาชีวศึกษา พ.ศ. 2560 - 2579. กรุงเทพมหานคร: สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา.
- สำนักมาตรฐานการอาชีวศึกษาและวิชาชีพสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา. (2565). โครงสร้างหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ 2562. เรียกใช้เมื่อ 9 มิถุนายน 2565 จาก <http://bsq.vec.go.th/Portals/9/Course/20/2565/20100/20104v4.pdf>
- หทัยภัทร จินสุทธิ์ และคณะ. (2563). “รูปแบบการบริหารกิจกรรมลูกเสือเพื่อส่งเสริมทักษะชีวิตของนักเรียนโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเขต 3 ในจังหวัดนนทบุรี”. วารสารพุทธสังคมวิทยาปริทรรศน์, 5(1), 40-53.
- Cronbach, L. J. (1990). *Essentials of psychological testing*. (5th ed.). New York: Harper Collins. Publishers.
- Krejcie, R.V., & Morgan, D.W. (1970). “Determining sampling size for research activities”. *Educational and Psychological Measurement*, 30(1), 607-610.
- Likert, Rensis. (1967). “The Method of Constructing and Attitude Scale”. In Reading in Fishbein, M (Ed.), *Attitude Theory and Measurement* (pp. 90-95). New York: Wiley & Son.